

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

Ціна примірника 6 м. Чвертьрічна передплата разом з оплатою пошт. в краю 30 м; за границею разом з оплатою пошт. 150 марок доодиноке число 9 м. В Америці 2 дол. річно. Адреса Редакції і Адміністрації: Перемиський вул. Побререже ч. 1.

Оголошення: (15 м) за один петитивний рядок або його місце. Дрібні оголошення по 2 м від слова. Хто шукає праці, платить по 1 м від слова. Оголоши: більшим друком платиться подвійно. Оповістки товариства платяться по 1 м від слова.

політично-економічний орган.

Рідна Школа, а здійснення наших політичних змагань.

Що це є, чим вона саме важною для нас та «Рідна Школа» про котру так часто говориться пребогато наших селян не знає собі з цього справи. Навіть ті, що розуміють вагу Рідної Школи для нас в теперішньому часі не всі, не всюди і не завжди ставляться до неї, як належало б.

Кожда українська школа, державна чи приватна, є нам рідною та пояснює собі пересічним селянином. Подкож творити нам приватні школи і звертати на їх удержання гроші, коли це є обов'язком держави! Воно ніби й правда, але не цілком.

Нарід, що має свою власну рідну державу, що сам собою порядкує, не потребує творити позадержавних приватних шкіл. Державна дбає про них, як про свій обов'язок, відповідно національно-культурним потребам, надає йому напрям.

Закладає стільки шкіл, скільки потрібно, такі роки (типи), які відповідають вимогам загальної культури і національно-культурному студєнєви народа.

Український народ на жаль хвилимо не належить ще до тих щасливих народів Школи його залежні від ласки і неласки завойовників. А в інтересі тих лежить гальмувати культурний розвій українського народу; виступаючи вже державних школах давати напрям виховання потрібний їхнім державно-політичним спекуляціям.

А школа! сеж оден з найважливіших чинників національно-культурного розвою кожного народу. Яка школа, така будучість народу. І навпаки! Кожий нарід має таку школу на яку заслугоує.

Не диво отже, що всі культурні народи звертали і звертають бачну увагу на свої школи. Особливо народи, позбавлені хвилимо своєї державно-політичної незалежності, цілу свою працю і енергію вкладали в рідне шкільництво. Німці, в часах свого політичного пониження з початком XIX в. весь засіб енергії і своєї мураведьної, безголосної праці вкладали в школи. Творили капітал, який-як історія, показала, приніс величезний дорібок. Чоловік, не вважаючи на накинєне на нього насильство зовні, є в суті речі вільним, як що тільки він таким почувається. — твердив Фіхте, оден з найвизначніших, тодішніх, духових провідників німецького народу. А це почуття в душі кожного Німця захищати, було завданням школи. І німецька школа вивязалась з нього як найкраще. Під гаслом Фіхта виховувалась німецька генерація, що не тільки скинула французьке окупаційне ярмо, але поклала основу під найсильнішу, найкраще зорганізовану державу.

Бувають доби в життю народа, коли не конечно потрібні йому генії, «що світ перевертають». Потребує він більше людей невтомної праці і нестримного бажання державно-політичної незалежності, громадян, що в своїй політично-громадянській діяльності не шукають доріг найменшого опору, не підчиняють своїх переконань особисто-матеріальним потребам, не ставлять собі ціллю життя вживання світа — але задивлені в зорю свободи свого народу йдуть прямолінійно, нікуди не повертаючи. Характерів потребує він. — А та-

ких українському народови тепер як найбільше потрібно — коли він хоче мати сильну реальну інтеграцію нації, здійснення своїх національно-політичних стремлень.

До їх вироблення, попри інші національно-суспільні організації, в першій мірі потрібна школа взагалі, а «Рідна Школа» особливо. Щоб вона могла одночасно освоїти як свій високі завдання, потрібна тут моральна і матеріальна допомога цілого народу.

Виравні належне зрозуміння ваги своєї рідної школи ніколи не було чужим для нашого громадянства ще й перед світовою війною. Дорогою т. зв. сотикового податку зібрано було значний фонд на згадану ціль. Європейська хуртовина черервала розмах нашої притім напрямом. А в своїй хвилимі (находимсь ми в далекомне тяжчих умовах, як перетійною. Тому з подвоєною енергією повинні ми взятись до цієї так багатоважливої справи. Відновити нам треба організацію сотикового чи тепер «маркового» податку, або створити щд іншого формою, якує нову, ще більш здійснювану, більш цільову організацію. Витворити належить такі матеріальні умовини для своєї школи, які являються конєчними в теперішню добу для її дослідивної діяльності. Що українське громадянство, мимомі економічного перетяження, може створити згадані умовини, дають нам певність листи, що наближають до нас в тій справі від сєдин. Ось оден з них:

Звертаємося з просьбою до кожного «Українського Голосу» в справі жертв на Рідну Школу. Ми сєляне просимо, та домагаємось, щоби жертви на Рідну Школу звязати з церквою в той спосіб, щоби священник в божім домі мав вплив в тім напрямі на старих і молодих, мужчин і жінок, щоби кождою дорослаючу особу, подібно як члєни церковного брацтва приймаємо в члєни товариства «Рідна Школа». Думаємо, знаємо і віримо, що той спосіб для нас сєлян, серед яких багато є ще таких, котрі не розуміють ваги «Рідної Школи» і взагалі поняття не мають, що то є Рідна Школа є найліпший і найкорисніший. Тому розгляньте нашу щирю просьбу, та бажання, і поділайте своїм впливом на наші високі церковні чинники, так щоби вони розпорядком увели в життя, повисшу нашу гадку. Дуже перепрашаємо також, що ми сєляне виступаємо з таким пляном. Миж тільки сєляне і не знаємо чи буде воно влад, але хочемо, щоби наша Рідна Школа була могутю, святиною, та щоби члєном її став свідомий і несвідомий сєлянин. А ті, що нині не знають і не розуміють ваги Рідної Школи, коли втягнуться їх в церковне шкільне брацтво стануть свідомі свого діла раз тому, що священник що року бодай раз буде пригадувати обовязок члєнів і вагу їх жертв по друге тому, що кождий сєлянин, хочби найбідніший не схоче зістати позаду від прочих сєлян в очах єгомосця. Дятого просимо, Вас панове інтелігенти допоможіть нам наложити на себе свій конєчний на нас податок. —

Сєляне з села Н. стрійського повіта

Розходить ся тільки о витворєннє інтеграції і почуття обовязку до громадської діяльності в людей, що по своїм званню природно уважають себе духовними провідниками нашого сєлянства і живуть найближче нього, бо серед нього. Накולי не почуття в їх свідомості зродиться, а радше пробудиться то будучність нашої рідної школи, чєго фундаменту здійснення наших національно-політичних змагань буде забезпечена. — Іван Ок.

Східна Галичина.

Справа Сх. Галичини зближається до розв'язки. В польських кругах політичних догадуються, що найдаліше в маю або червні западе рішення в справі правно-державної будучності Сх. Галичини. Також і наші ємігранти у Відні і Празі сподіються, що будуть могли вже в найкоротшім часі повернути до рідного краю.

Польща заключила вже з большевиками мир і польсько-большевицький договір буде предметом нарад між коаліційними політиками, котрі будуть витичувати східні границі польської держави. При тій нагоді справа Сх. Галичини мусить бути також предметом нарад. Як звісно д. 25 червня 1919 Найвища Рада дала дозвіл Польщі зайняти Сх. Галичину по Збруч, аби сюди не ввійшли большевики. Колиж отже з большевиками заключено мир, той нема большевицької небезпеки, а тимсамим окупаційна повновласть, уділена Польщі Найвищою Радою, вигасає. Словом — рішення в справі правно-державної будучності мусить запасти в найближшій часі.

З цієї то причини Всеукраїнська Національна Рада вислав до Парижа делегацію, яка має обовязок припилнєвати справи Сх. Галичини. На чолі цієї депутації стануть Др. Перфецький, Галичанин і Лотоцький Придніпрянець.

Також американські Українці розвивають діяльність в тім напрямі. Їх представники явились у президента Зєдинєних Дєржав, Гардіна і просили його, щоби допоміг Українському народови осягнути право самоозначення, та зоопікувався долею Сх. Галичини. През. Гардіні заявив, що його змаганєм буде допомогти кождою народови осягнути право на самоозначення, а що до Сх. Галичини, то ця справа є питанням міжнародної політики, яка мусить єї вирішити так, як чєго бажав собі населєнє краю.

Були також у през. Гардіна представники Жидів і прилучились до домагань українських представників.

Мир в Ризі.

Мир в Ризі між Польщею а большевиками не буде ще й тоді важний, коли його потвердять польський сойм і зїзд большевицьких рад. Він мусить бути потверджений перредовсім Радою Союзу Народів і Найвищою Радою коаліції. І саме цієї згоди обох Рад не певні польські газети і побоюються, що Рада Союзу може не підіти до цієї справи між Польщею а большевиками, які витичують про Ікий мир. Часотиси донєсая, що вже на останній сєдині Ради Союзу Народів — обговорювано умовини риського договору і тут дались умовини невдоволення, що Польща висуває своєю державні границі поза границі єтнографічних українських, білоруських і російських політичних організацій проти большевицьких. Ці умовини заявили, що большевицький уряд має права заключати миру і тому всі постанови риського договору не обовязують ніш Українців, ні Білорусинів, ні Москалів. Тому, колиб большевики втратили свою владу, то й їх загигело згинуво і риський договір. В польських газетах всюди читається бажання, щоби большевики бодай допи удер-

Каварня над Сяном

(давніше Габобург)

получена разом з кімнатою до снідань

жались при владі, доки Польща не зміцнить своїх сил, аби опісля, по упадку большевиків, могла ставити опір всім тим, які будуть домагатись самоозначення народів, які замешкують землі на схід від польської етнографічної границі.

ЩО ЧУВАТИ В СВІТІ?

Большевикам принесли два останні тижні важні успіхи: вдалось їм згнобити повстання в Кронштаді, а рівночасно заключити мирові трактати з Англією, Польщею і Туреччиною. Приготовлені є вже договори також з Італією і Німеччиною, а з Румунією розпічнуться в найблизнім часі. Ті мирові змагання большевицького уряду свідчать, що він понехав, бодай тепер, думати про світову революцію і всю увагу звернув на скріплення в Росії своєї влади, якій в останніх тижнях зачав усуватися грунт під ногами. В цілій Росії народ невдоволений. Брак йому всего. По містах люди голодують, мерзнуть, босі, голі. Щоби цих нещасних бодай удержати при життю, большевики реквірують в селян хліб, худобу, ткацькі вироби то що. Реквірують і не платять. Через те селяне невдоволені, не хочуть обробляти поля, ховати худоби, бо знають, що їх працею покористується хто инший. Це діється вже третій рік і нині в Росії така нужда, якої собі годі уявити. От і тепер большевики прийшли до переконання, що замість зробити з Росії рай зробили з неї пекло. За царату не було в Росії волі, але було бодай хліба подостатком. Тепер ні волі, ні хліба. Тому й большевики зачинають попускати з своєї впертости. Ленін заповів вже в Росії вільну торговлю і поробив селянам обіцянки, що устануть реквізиції і селяне будуть продавати чи міняти збіжжя так, як це було перед війною. Але й на тім не кінець. Він бажає примиритись зі своїми політичними противниками, а особливо з соціалістами-меншевиками і соц.-революціонерами. Часописи доносять, що ті переговори вже потайки ведуться.

поручає П. Т. Гостям знамениту кухню, — в котрій подавані є щоденно свіжі потрави. — **Добірний і смачний буфет — добірне пиво і напої з першорядних фабрик.** Ріжнородні часописи так краві як і заграничні.

3 білярди. Щоденно концерт музики

сальонової. Поручаючися ласкавим взглядом П. Т. Публіці, ручу за солідну обслугу і прошу о численну участь
Ленчик
власитель каварні.

В Німеччині вибухли грізні розрухи большевицькі. Майже у всіх частях держави прийшло до динамітових замахів і проливу крові. Найгрізніше представляється справа в Айсleben. Тут большевики розпоряджають 4000 машинових крісів і 30—40 тисячами ручних крісів. Між військом а робітниками ведеться дуже кривава боротьба, в якій поки що побідили робітники. Вони укріпляються в місті, висаджують в повітрі мости, руйнують залізничні шляхи, перетинають телеграфічні дроти. Шкоди в людях і матеріялі великі, а ще більше шкоди в тім, що в копальнях вугля нічо не робиться. Німецький уряд оповістив стан облоги і хоче привернути спокій, але це не всюди йому удається.

Та не дивлячись на тяжке положення своєї батьківщини, Німці тепер набрали великої охоти до женячки, так що газети називають це пошестю женячки. В р. 1920 було два рази тільки слюбів, що в 1919. Якаж цему причина? В Берліні і инчих містах настав тепер великий брак мешкань. Такий брак, що хоч гинь, а притулку не найдеш. З цього скористав німецький уряд і бажаючи піднести число малих прусаків, котріб пізніше служили у війську, втяв таку штуку: Кожде опороженне мешкання реквірує уряд і віддає їх в першій лінії тим, що бажають оженитись. Тому Німці, не маючи де склонити голови, мусять женитись. І женяться, бо тільки тим способом можуть мати дах над головою. Конгентні і німецькі жінки та дякують урядови, що знайшов спосіб на старих кавалерів.

На Горішнім Шлеску відбувся д. 20. марта плебісцит який має рішати, чи цей край на далі лишиться при Німеччині, чи перейде під владу Польщі. По плебісциті настала кумедія. Німці прикрасили свої міста народними прапорами, уладжували маніфестації і тишились побідою. Це саме робили і Поляки. По польських містах відбулись походи, а газети на всі голоси кричали, що Поляки вийшли побідниками з плебісциту. Деж правда? Дотеперішні обчислення голосів

вказують, що за Німеччиною впало 250 тисячів голосів більше як за Польщею. З цього показується, що Німці мають підставу говорити про побіду. Поляки лишились в меншості, але за те дістали в деяких повітах більшість голосів і тепер вже не домагаються цілого Шлеска, а жадають його поділу так, щоб деякі копальні вугля перейшли до Польщі. Над цєю справою буде радити Найвища Рада і вона рішить долю Шлеска. Коли отже Найвища Рада стане на становищі, що Гор. Шлеск не може бути поділений, то тоді цей край в цілости припаде Німеччині. А як стане на тім, що Шлеск можна поділити, то часть припаде Польщі а решта лишилабися далі при Німеччині. Населення Шлеска є за тим, щоб не ділити краю, а делегація тамтейших Поляків, яка перед плебісцитом була в Варшаві заявила, що польське населення бажає, щоб Шлеск як цілість належав або до Польщі або до Німеччини. Та правдоподібно коаліція буде за тим, щоб Шлеск поділити.

В Ірландії нічо не змінилось. Ірландці долі ведуть завзяту буротью. Ніякі насильства гнобителів невідстрашують їх, патріоти ірландські йдуть на смерть з усміхом на лиці. Солідко є вмирати за рідний край — кажуть вони за старанними Римлянами. А яка завзятість у Ірландців, хай свідчать отсі події. Шість молодих Ірландців поставлено перед військовий суд гнобителів в Дубліні за це, що зі зброєю в руках виступили проти англійського війська. Але молоді патріоти не хотіли навіть боронитись. Вони тільки сказали, що суд гнобителя не має права судити, бо вони є горожанами вільної республіки ірландської. Суд засудив їх на смерть. Коли мали їх віпати, тоді всі робітники на знак жалоби покинули працю. Склепи замкнуто, устав всякий рух на улицах, і в урядах. Коло тюрми зібравись непроглядні товпи народу під проводом ірландських священників. Чоловіки і жінки впали на коліна, а багато з них держало свічки в руках. Суд спровадив ката в танку, в супроводі

Василь Вишиваний.

А. Горленко в віденській „Волі“ п. н. „Стара трагедія“ пише отсе:

Повторилась стара як світ, майже вічна трагедія батьків і дітей. Старий архикнязь Карл Стефан Габсбург предав публичну остракізму свого наймолодшого сина Вільгельма Габсбурга. Старий — польнофілдо мозку костей, прихильник польської шляхти. Молодий — українофіл, демократ по духу, побірник українського хлопа. І шляхи батька і сина розійшлись. Вони не могли не розійтись. В листові батька і в відповіді сина відбилась, як відбивається сонце в краплині роси, трагедія двох народів — польського і українського. Бо не може в життю пастись вовк з ягням на одній полонині.

Батько відрікся від сина, позбавив його найдорожчого — сім'ї, во їма своїх сімпатій до польської шляхти. В матеріяльній підтримці він давно вже відмовив йому. Але син мовчав, поки не зачепили його „Святая Святих“ — його найдорожчих кереконань — його любови до українського селянина.

І тільки тоді відповів — трохи може різко, не по синовньому.

„Мій батько заявляє, пише в своїй відповіді син, прилюдно, що він і ціла родина не годяться з моїм поступованням і не похваляють його. Це може тільки відноситися до моєї національно-політичної діяльності, бо в моїм приватнім і родиннім життю не зробив я ніколи нічого такого, на що моя родина моглаб аж публично реагувати. Що до своєї національно-політичної діяльності, то маю честь прилюдно заявити, що по перше єсьм повнолітний на онові українського горожанського закону, який я для себе визнаю; я повнолітний і по родинному законові, котрий мене не зобов'язує, але може зобов'язує мого батька. Су-

проти того не признаю над собою жадної опіки і поступаю так, як я уважаю за відповідно. По друге стверджую, що я не похваляю цілої політики, яку супроти українського народу вела моя родина на протязі століття; це був один з мотивів, який примусив мене піти на службу до українського народу і Республіки, яку то службу виконаю я вірно до кінця, все одно, на яким становищі поставити мене українська легальна влада; і без огляду на те, чи це подобається мому батькові і иншій родині, чи ні“.

Відповідь різка, але справедлива.

Про великого князя Вільгельма у нас ходить багато чуток. Передо мною його мемуари. Особисто я знаю його майже три роки. Свої записки він починає з категоричної заяви, що ні про яку високу посаду на Україні він і не думає. Його мрія жити серед того народу, який він пізнав і полюбив в юнацькі роки. В нашім домі в Живці в Галичині я вперше почув від польської шляхти про Українців, пише він. Поляки називали їх розбишаками, бандитами і т. д. Було мені тоді 14 літ. І я свято вірив, що Українці, які так недалеко від Живця живуть, це дійсно розбишацьке племя. Це мене дуже цікавило. І він тікже потихеньку з дому і їде в Гуцульські гори до Ворохти. „Було це в літі. Через Львів і Станиславів дібрався я до Ворохти. Вийшов з потяга і пішов в село. На дорозі зустрів Гуцула-селянина, літ коло 40-ка, і запитав його по польськи, чи має помешкання для мене. Він відповів, що має. І я замешкав у нього. Ходив по горах, їздив кіньми і возом, був в Жабю, скрізь шукаючи українських розбишаків. Але даремно. Це мене розчарувало. В душі виринули у мене великі недовіра до моїх інформаторів, яким я так довго вірив. Від тоді я зовсім змінився і до Живця вернув иншим, як виїхав.“

Великий князь був цюстою і останньою дитиною в сім'ї. Родився в 1896 році, Ріс в Італії над морем. Скінчив нормальну реальну школу

і військову Академію Генерального Штабу — перший із австрійських великих князів. „щоб не казали, що я маю офіцерський чин за те тільки, що великим князем уродився“.

З дитячих років вчився ще ремесл — столярства та бляхарства. Наука в Академії була дуже тяжка, від 6 год. ранку до 6 г. в. з перервою на обід. В вільні часи читав багато книжок — в Академії вперше зазнаючися з соціалістичними книжками. По скінченню військової Академії попав в лютім 1915 р. в український полк на війну. Читати по українськи навчився трохи в Академії, а остаточно зімою 1915 р. Вчив його жовнір з його сотні, Приймак з Тарнопільщини — на національних піснях. Перша книжка, яку прочитав, була коротка історія України Грушевського. Читав багато Шевченка, Франка, Федьковича та ин.

З 1916 року починав виступати в обороні українського народу з початку перед Цісарем Францом Йосифом, а потім перед Карлом і Вільгельмом. Першу свою сотню, якою командував, він цілком зукраїнізував. Українців під час війни в Австрії не любили, рахуючи їх москвофілами. Його сотню начальство звало „червоною“ або „соціалістичною“, а його червоним принцем. Сотня була національно-свідомою. Поляків з неї архикнязь звільнив. Під кінець війни великий князь стає на чолі першого кадру українського національного війська в Австрії — Українських Січових Стрільців.

Іх резонно підозрівали в тому, що боряться не за центральні держави, а за визволення свого Народу. Тому хотіли їх знищити. Великий князь взяв їх під свою охорону і разом з ними вийшов на Україну під час окупації її Німцями. Разом з ними він відбив Херсон від большевиків, а потім Никополь та Олександрівськ. В останньому він розташувався разом з бригадою Натієва. Свідомо він ухилився від участі в карательних експедиціях. Свідомо йшов на зустріч селянству, за що придбав

кавалерії, бо боявся замаху на него. Розпочато виконувати кару смерті на ірландських патріотах. Виведено насамперед двох. Зібрані перед в'язницею Ірландці відмовили за них молитву, а коли їх повішено, нарід засівав в честь героїв пісню, якою присягав їти їх слідами. Це саме повторилось при смерті інших засуджених. Коли останній Ірландець віддав Богу духа під рукою ката—серед народу счинився крик. Вдова по однім із засуджених на смерть впала на землю зімліла. Вона перед кількома днями стратила сина, тепер мужа. Біль душі повалив її з ніг. Але старенька мама цього патріота запанувала над собою і сказала: Я горда, що виплекала такого героя і ще більше чванюсь тим що, я виплекала його на те, аби віддав своє життя за Ірландію.»

От який великий цей народ—Ірландці. Глибокі його рани, але він вміє терпіти за волю рідного краю. Українці вміють відчувати його недолю, бо й пережили і переживають такі тортури. Тільки брак їм завзятости і того патріотичного ентузіазму, що в Ірландців.

Корея, сусідка Японії тепер в японській неволі. Єї короля Японці скинули з престолу, а цілий край поневолили. Корейські патріоти, не бачучи іншої можливости вирватись з неволі, стали ширити большевизм, бо надіються, що він допоможе їм скинути японське ярмо. Це дало привід японському урядові ще більше угнітати Кореяців, але користі з цього мало, бо гніт саме улекшує агітацію прихильникам большевизму.

Литовці не згодні на плебісцит в Виленщині. Знаючи, який би то був «плебісцит» під опікою жовнірів Желіговського, вони домагались від Союзу Народів, щоб вирішив справу державної приналежності іншим способом. Союз Народів рішив скликати польських і литовських делегатів до Брюсселі і вони тут під проводом Гіманса мають в дорозі угоди вирішити державну приналежність Виленщини. Коли жби ці переговори не довели до нічого, то тоді Рада Союзу Народів видасть своє рішення.

В будові литовської держави велику участь бере литовське духовенство, під проводом єпископів: жмудського Каревича і виленського Матулевича. Їх обох називають польські га-

зети ворогами Польщі, хіба за це, що вони як Литовці щиро служать своєму народові. І так єпископ Каревич всіми силами старається, щоб Литовці молились своєю рідною мовою і тому велів окремій комісії перекласти всі молитви на литовську мову. Не зражуєсь він дрібницями. За те гніваються на него дуже польські кзюндзи. Скаржили його до папського нунція в Варшаві, а опісля до Риму. Але єпископ Каревич сам поїхав до Риму і справу вияснив та виказав, що всі клевети кидані на литовський нарід—це злоба поганих людей, котрі бажають панувати над литовським народом. Далі просив єп. Каревич папу, щоб заіменував для Литви окремого нунція, бо через те, що Литву підчинено нунцієви варшавському, ображено литовський уряд і ціле литовське громадянство.

Замітне і це, що в Римі кардинал Гаспарі запитав єп. Каревича, чи правдою є, що литовський уряд продав ліси жидам. Єпископ, чуючи це, здивувався і відповів що це лож. Були тільки старання англійських промисловців, щоб уряд тільки їм дав дозвіл на вивіз дерева і льну, але на це уряд не згодився. Так обсмарували «приятелі» Литовців перед римськими кардиналами.

ВСЯЧИНА.

Просимо негайно надіслати передплату на слідуєчий квартал.

Пригадуємо, що загальні збори Філії „Просвіти“ і „Сільського Господаря“ з популярним концертом в честь Шевченка відбудеться в п'ятницю по благовіщенню, д. 8 квітня в салі „Народного Дому“ в Перемишлі.

Дирекцію почт і телеграфів у Львові в друге просимо полагодити нашу просьбу з 12. I, ц, р. о дозвіл оплачувати поштове порто ричалтом—Адмін. „Укр. Голосу“.

Біди собі напирала учителька в Передільниці добромільського повіту. Зладила якесь „письмо“ і пішла до віта що прибив печатку. Але віт відправив її з нічим. Пішла учителька з довгим носом домі думала думала і видумала таке: Казала шкільний дівторі підписувати „письмо“. А діти, як діти, підписували, а в дома розповіли, що діялось в школі. В селі рознеслась чутка, що учителька збира-

ла підписи „за Польщею“. Наслідок цих чуток є що ніхто не хоче учительці нічо продати. Учителька оправдується, що вона збирала підписи дітей в справі Гор. Щлезка. Та ба, в селі ніхто не хоче вірити.

На Домбю наші інтерновані, по причині невиносимих відносин, перед кількома днями почали голодітку. По найновішим донесенням голодітка, що тривала п'ять днів, вже скінчилась. Комісія, вислана з Варшави, розслідила на місці пануючі відносини і видала улекшуючі зарядження.

Загальні Зборис екії У. С. С. відбудуться в неділю дня 3. квітня с. р. в салі Тов. „Бесіда“ о год. 4. по пол. Проситесь всіх тов. академиків, що перебувають в Перемишніні конечно прибути.

Пам'ятайте про пресовий фонд „Укр. Голосу“!

На пресовий фонд „Укр. Голосу“ надіслали: М. Гордінська 20 м., Іван Сквиртнянський 20 м., о. Оленяк з Вишатич 500 м і кличе на ту саму квоту Дра М. Фільца в Яворові, Йосифа Яросевича, уряд. Щадниці в Перемишлі, Михайла Правця в Вишатичах. — Через Адм. „Укр. Голосу“ надіслали: Іван Федькович Гордінський в Гордині 100 м на Рідну Школу, о. Солтикевич Хрест 500 м для Укр. Горож. Ком., а 500 м для убогих учен. тімн., о. Миланч 20 м на дівочу бурсу С. У. — Громада Яксманіч збрала на фонд „Учітєся, брати мої“ — 1077 м., які зложено в Щадниці.

На дар „Пресвіті“ збрала Перем. філія при помочи „Союза Українок“ 10.959 Мр. 20 ф. і 20 авст. кор.

На фонд Учітєся Учнт. Збір Жін. семінарії 2.067 Мр. 50 ф., Чебеняк М. 30 Мр., Малецький Панько 12) Мр., Ярема Олексій 50 Мр.

На фонд Академічної Помочі на студії за границею вплинуло до кінця марта 1921. 30.193 Мр. 28 ф. З чого видано 22.902 Мр. лишилося 7.291 Мр. 28 ф.

Підмоги одержали: Академічна Поміч в Праві 15.000 Мр., Федьків Володимир 1.400 Мр., Мартинович Михайло 1.000 Мр., зворотні позички: Босій Олександр 1.000 Мр., Мартинович Михайло 1.000 Мр., Березовский Антін 2.000 Мр., Дмоховский Теофіл 1.000 Мр., Семенюк Григорій 500 Мр. Підмоги і позички уділював Комітет на пропозицію Академічної Громади. Місцеві Академіки діставали в міру того, якою квотою причинилися до фонду. Віддали до каси 6.000 Мр. з представлень. До дальших підмог ані позичок місцеві академіки права не мають. Комітет просить довжників о аворот позичок — потрібних до заспокоєня потреб тих, що дійсно йдуть до ціли, задля якої основано Академічну Поміч. Комітет.

Виділ Філії „Пресвіті“ в Любачеві складає Вл. Володимирови Шопі в Роттердамі, нашому землякови, котрого доля занесла на чужину, що не забуває про нас і обильними грошевими датками допомагає просвітним та гуманітарним інституціям щирю подяку. Дякує йому наша Філія за датж 3.000 пм. на будову дому філії. Виділ на своїм засіданню д. 20/3 іменував п. Володимира Шопу

собі велику популярність на Україні. В дітку 1918 р. до нього офіційно звернулись представники ц. к.-тів соціалістичних партій з проханням підняти повстання проти гетьмана і взяти владу в свої руки. Тоді гетьман вислав до Німеччини аж три ноти з жаданням, щоб великого князя було відкликано з України. Після того його викликали до Відня, загрожували позбавити командування, скасувати Січових Стрільців.

„З тих интересних для мене часів, пише він, пригадую собі такий епізод: в Звенигородському повіті селяне, невдоволені гетьмансько-поміщицьким режимом, зробили повстання під проводом селянина Шевченка, з яким я також знався. Повстанців тих було коло шости тисяч. Німці і Австрійці одержали наказ здавити це повстання. Я становив тоді полудневу групу австрійського війська і мав крім У. С. С. (коло 2000 людей) ще 3-й тернопільський батальон 115 полку, дві сотні з другого батальону 203 полку, дві батареї, одну компанію мадярських стрільців одну компанію понтонірів—все (крім мадярської компанії) українські частини з Галичини. Я одержав наказ взяти участь в здавленню повстання і постановив не виконати наказу. Своє утрюповання в тій цілі післав до дівізії; виставив полеві сторожі, але навіть не рушився з місця. У сусідньої групи майора Лянга інтервеніював я, щоб не палив збунтованих сел. Повстанців повідомив я про рухи німецьких сил, які надходили з півночі. Повстанці зустріли з бовм Німців, які мали в тім бою значні втрати, але повстанців не розбили. Ті подалися назад і розійшлися зі зброєю. Тільки Шевченка якось Німці піймали. Держали його місяць в тюрмі і в кінці випустили, побоюючися його популярности, а може і мого знакомства в ним. Від тоді число німецьких шпівнів коло мене подвоилось, про що аж опісля довідався з актів австрійської вищої Команди. Ніхто з німецьких вищих офіцерів не зложив мені ніколи візити.

Розуміється, я також ні разу до них не поїхав, хоч граф Буріан з Відня виразно домагався від мене цього. Такі відносини тревали аж до кінця.

Доноси все більшали, а зміст їх ставав що раз більше неависний. В кінці закинули мені, що я своїм поведінням з селянством підготовляю ґрунт большевизмові в народі і війську. Мене знов покликали до Відня, а в часі моєї неприсутности при У. С. С. мали їх розв'язати. Ще перед тим на ті всі доноси вислав я шефові генерального штабу — Гренаю пояснення, за яке одержав на письмі дугану (котру мені в цілости вписали в мою офіцерську кваліфікацію в цілі опізнення мого авансу; я був тоді сотником). У Відні завізували мене до цісаря, який подав мені до перегляду цілий пак доносів зі словами: „Я знаю, що це все неправда“ Я забрав ті акти, перечитав їх і кинув у піч. Я був тоді дуже неспокийний, бо від У. С. С. раз у раз приходили то депеші, то курери з донесеннями, що їх хочуть розв'язати. Я відповів їм, що нема безпеки. З Відня покликали мене через міністерство закордонних справ до Берліна, до цісаря Вільгельма. Я знав, що в дві неділі опісля поїде до Німеччини цісар Карло з Буріаном в важних політичних справах, про які не можу ще тепер писати з особистих причин.

Цісар Вільгельм був в своїй головній квартирі в Спаа (Бельгія). Застав я там великий лад і порядок, який кидався в очі відразу. В одній з віль мешкав цісар Вільгельм. В місті бачив я пруську гвардію. Представлялася ще добре, але один старшина німецького генерального штабу сказав мені, що на фронті не добре. На другий день о 12-ій годині в полудне визначено мені авдієнцію. Німецький цісар прийняв мене досить холодно. Питав про Україну, мої вражіння з того краю. Я отверто заявив, що теперішня господарка окупаційних армій і політика генерала Скоропадського доведе до катастрофи. В його невираз-

ній відповіді виразно було тільки те, що йому моя приступність на Україні не бажана (що зрештою в часі мого повороту через Берлін державний підсекретар Баєр виразно мені заявив і проповів Баєрові, що не моя річ і що він незадовго довідається, чи я поверну, чи ні). Зі слів цісаря Вільгельма міг я ще винести, що він більше вірить Гренерові, чим мені“.

Після цього він знов повернув на Україну і почав формувати нові сотні, аж поки гетьман не добився свого: архикнязеві було наказано з Відня — разом з стрільцями покинути Велику Україну і виїхати на Буковину. Далі, після розпаду Австрії і наступу Румун на Галичину, він попадає в полон до Румун, сидить там кілька місяців і знов повертає на Україну, де під іменем полковника Василя Вишиваного служить в Українським Генеральним Штабі, виявляє не аби який хист організатора при сформуванні нових відділів штабу. Після Кам'янецької катастрофи пол. Вишиваний виїжджає до Румунії, уже хорий на висипний тиф, а видужавши, повертається в Австрію до громадянської і наукової праці по своему фаху. Зараз полк. Вишиваний живе недалеко в селі, багато працює над своєю книжкою, написаною по українськи, студіює історію останньої війни. Тяжке матеріальне становище не дозволяє йому ширше поставити свої студії, користуватися бібліотеками Відня.

Своєю поведінкою на Україні він показав, що бідний на власну інтелігенцію український народ придбав в ньому не тільки щирого приятеля, але і вірного сина. В тяжкому горю, що спіткало його, ми можемо тільки побажати, щоб наша батьківщина заступила йому рідну сім'ю, а наше славне козацтво стало йому найріднішим братством.

своім Членом Добродієм.—За Виділ Філії „Прсвіти“ в Любачеві: **Михайлишин голова, Станько, секретар.**

В Любачеві розпочинається з д. 15 квітня ц. р. тригодинний курс до Пед. Гімназійної Турок Укр. Тов. Педагогічного з'єднання на це увагу громадянства новітню любачівського і чеського. Устні і письмений злогошення приймає найдалше до 10 квітня ц. р. Управа прив. гімназії в Любачеві, куди і по всякій інформації треба звертатись. Всч. Духовенство і Вп. Учителство повинні цією справою в своїх громадах опірюванитись.

Курс заграничних грошей на приватній біржі у Львові до 26 лютого ц. р.: амер. доларів 810-820 одинки і двійки 780-790; канад. долари 660-665; швейцар. франки 11-11.20; німецькі марки тисячки 13.40-13.50, сотки 13, дрібні 9.50; нестемпл. корони австр. тисячки 1700-1750, сотки 140-245, п'ятдесятки 55-60, двадцятки 17-60-18, десятки 7.80-8; франки фр. 50-65; рублі царські тисячки 4.00-4.40, думські тисячки 800-820; карбованці тисячки 50-55, гривні тисячки 78-80; дрібні 7-7.20; золото 20 кор. австр. 2900—2950; 20 франк. 2800—2850; 10 рубл. 3650—3900; долари 750—760; срібло: австр. корони 45—45.50, гульден (рішські) 115—120, рублі 175—180; копійки 60—65.

Заходом Ювілейного Комітету відсвяткує Мостиска **60 літні роковини смерті Тараса Шевченка** в неділю дня 3 квітня 1921 о години 7-ї вечером в локалі Читальні Прсвіти в Мостисках.

КОНЦЕРТОМ отсею програмою:
1. Заповіт — хор мішаний; 2. Вступне слово — Вп. Др. В. Загайкевич; 3. Мені тринадцятий минул — деклямація. Анастас Чухрай; 4. Ой одна я одна — сольо сопр в супр. форт. Вп. Н. Ваціва; 5. Садок вишнівий — хор мішаний; 6. Минули літа молоді — сольо тенор. в супр. форт. і скрипки. Вп. Проф. Волянський; 7. Широку долину — дуєт. сопр. - тенор. Вп. Волянський; 8. Тополя — деклямація Вп. О. Голдіва; 9. Як би мені мамо наместо — Ой люди, люди сопр. сольо Вп. Волянська; 10. Сон — деклямація Вп. Ірена Варшавська; 11. Дніпро реве — хор мішаний. — Закічення.
Акопм. об'яжи: Вп. Ціпановська (форт.), проф. Форостина (скрипка), Дірігент хорів Вп. о. Роман Куціль.

НА ДІСЛАНЕ.

Вдова по священику в двома дітьми шукає місця до заряду господарством у священика за саме удержання. Зголошення: **Олена Усика в Патковича Бірча.**

Агроном, бувший старшина А У Н Р шукає праці. Зголошення до Адмін. Укр. Гол.

Адвокат і оборонець в карних справах
Др. РОМАН СЕКЕЛА
веде канцелярію в Перемишлі при вул. Фредри ч. 6. партер. поперечна з ринку до лат. катедри

Д. Кравт — **дентист-технік,** — **заприсяжений знавець судовий**
в Перемишлі, Міцкевича ч. 3. — Виконує всі роботи в золоті, кавчуку і порцеляні по уміркованих цінах.

Павло Дурбак цивільний інженір будови машини заприсяжений судовий знавець для всяких машин і машинових уладжень, повернув і живе у Львові, вул. Чарнецького ч. 26.

Христос Воскрес! Чудові українські листівки на великодні свята; дешевший сортимент 25 шт. 55 мп; дорожний сортимент 20 шт. 80 мп. Висилає за попереднім надісланнем готівки: **Гр. Гануляк, Львів, Куркова 10.** Спис книжок і листівок висилає за надісланнем поштового значка за 3 м.

Насіння бураків червоних „мамут“ — і насіння бураків цукрових — висилає гуртом і подрібно по найдешевших цінах **Повітова Спілка Торговельна в Калуші.**

Важне для Ювілейних Комітетів.
Видавництво „БИСТРИЦЯ“ Станиславів
— поручає —
до масового поширення на Ювілейні та Шевченківські свята:
1) **Гр. Гетьманець:** Хто такий Т. Шевченко?, коротка життєпись з портретом, ціна Мп. 15—
2) **Т. Шевченко:** Гайдамаки, з поясненнями 50—
3) **Т. Шевченко:** Малий Кобаарь, з портретом 15—
При більших замовленнях при надісланню готівки з гори рабат і оплачена почта.
Замовляти на адресу: 1—4
Видавництво „БИСТРИЦЯ“, Станиславів.

Шевця шукає **Захот Сиріт в Перемишлі** до направи черевників. Дає мешканню, харч і платню по умові. Близше у о, **Комарницького, Капігула.**

Вже вийшла і поступила в продажу:
Др. Вільгельм Брузалем: Психольогія,
200 стор. друку, з 14 обр. в тексті, зі вступним словом Автора до Українського видання; перекладі проф. Григорія Кичуна; Книжка, перша цього рода в українській науковій літературі, видава незвичайно гарно на білому папері, в картонової обриву. Ціна: в Галичині і Польщі: Мп. 300— в Австрії: К 300—, в Чехославащині: К 40— в Німеччині: Мкп. 30— в Америці дол. 1.50.

Замовляти і гроші прислати на адресу:
Видавництво „БИСТРИЦЯ“ Станиславів.
Продається в Українських Книгарнях у Львові, Перемишлі, Станиславові і Коломиї.

Поступив в печатню **небавом вийде**
ЛІКАРСЬКИЙ ПОРАДНИК
У ВСІХ НЕДУГАХ ЛЮДЕЙ
Д-р СИЛЬВЕСТРА ДРИМАЛИКА, Директора
Народної Лічниці у Львові.

Перше видання цього **Порадника** вже давно вичерпане. Се друге значно розширене, буде мати 15 аркушів друку, а при теперішній нестачі лікарів принесекождї українській родині добрий користь.
Ціна примірника в дорозі передплатити 100 мк.
Ціна книгарська буде виносити 140 мк.
Передплату посилати під адресою автора: **Др. С. ДРИМАЛИК, Львів, вул. Міцкевича Ч. 8** 2—4

Видавництво „БИСТРИЦЯ“
в Станиславові,
— поручає такі новини:
А. ЧАЙКОВСЬКИЙ: Малолітний, повість з життя малоземельної шляхти, ціна мк. 100—
Український Сміх, збірник гумористики і сатири українського письменства, ціна 70—
О. ШЕВЧУК: Ad Astra, новелі ціна 30—
ЮЛИМ ПОЛІЩУК: Звуколірність, поезія 40—
ДМ. ТРЕТЯК: Покотгорощон, фантастичне оповідання для дітей і юдошр. О. Куряласа, ціна 22—
Вуйко Кван, пригоди зеленої жаби, з ілюстр. 15—
Семя Смакунчиків, оповідання з життя мішай, ціна мк. 20—
БОРИС ГРИНЧЕНКО: Коротка історія України, ціна 20—
ГР. ГЕГЬМАНЕЦЬ: Хто такий Т. Шевченко? 15—
Т. ШЕВЧЕНКО: Малий Кобаарь, 15—
Т. ШЕВЧЕНКО: Гайдамаки з пояснен. 50—
Висилається лише за готівку.
Замовляти на адресу:

Видавництво Биетриця
СТАНИСЛАВІВ. 2—10

Цвяхи партіями і скриня гонталів 3-цалевих 4-цалевих разом ваги около 500 кг. по ціні 95 Мп. за 1 кг. можна сейчас набути в міру запасів
в Краєвм Союзі господарських Спілок у Львові, Зіморовича 20.

Насіння ярин, огородовини і трав
Машини і господарські знаряди
Бляху поцинковану і цвяхи
Цемент в бочках
Шмір в бочках найліпшої якості
— доставляє —
Краєвий Союз господарських Спілок
Львів, Зіморовича ч. 20.

200 Марок п.
коштує
один кг. насіння червоної конюшини
в міру запасів при замовленнях від 50 кг. в гору
в Краєвм Союзі Госп. Спілок у Львові
Зіморовича ч. 20. 2—2

який гварантує за відсутність перстенця (канянки), бо конюшина чищена у власнім заряді Союзу на спеціальній машині до відділювання перстенця (т. зв. Кускуті Ребера) якої не має ніяке инше українське підприємство в Галичині.
Надайте всюди лише такої конюшини

Е. ДЯВБ, Перемишль
Площа на брамі ч. 9.
Фабричний склад тафльового (віконного) шкля, зеркал і рам до образів
Ошклення будинків, церков і тп.
Для сільських комітетів опуст.

Плуги, бороны, сівачки 15 рядкові, плужни до підгортання, плявети ручні і кінні, культиватори, улі американські, байца проти сніга має на онладі і доставляє
Краєвий Союз господар. Спілок
Львів, Зіморовича ч. 20.

Насіння конюшини, ярин, трав і цвтів
Краєвий Союз Господарських спілок Львів
— вул. Зіморовича ч. 20. —
Відділи в Перемишлі, Стрию і Коломиї.
Цінники висилаємо на жадання відвортною почтою.

УКРАЇНСЬКИЙ БУДІВЕЛЬНИЙ СОЮЗ
зарєстроване стоварищення з обмеж. поруною
Львів, вул. Осоліських ч. 6.
Проєнтує й виноує всякого рода будівлі як церкви, нарохіяльні дома, хати, стайні, столи. Запладає цегольні, вапнярки, дахівкарні, млини, тартаки. Купує та продає дошки, цемент, вапно, дахівку, бляху. Виготовляє оцінки шкід та будовує цілі оселі. Висилає інженерів та архітектів на поміри. Приймає нових членів по зложенню Мп. 1,000— на уділ і Мп. 100— на вписове.

„ВІДБУДОВА“
промислово-торговельна Спілка з обмеженою поруною
Львів, вул. Словацького ч. 14.
доставляє: ремісничі знаряди, рільнічі машини, знаряди і насіння, кінські підкови, цвяхи, січкарні, кухонне начиння, сокири, пілки, ваги, осі до возів, коси й серпи, плуги, цемент, папу і дахівку.
Має власний залізний силєп
— при вул. Трибунальській

УКРАЇНСЬКА
ЩАДНИЦЯ
в Перемишлі,
— вул. Костюшка 3.
Приймає і виплачує щадничі вкладки щоденно з вивятком неділь і українських свят в урядових годинах і опроцентує їх на 2%. (Вкладкові книжочки „Української Щадниці“ мають пуліярну обезпеку).
Уділює позички гіпотечні, векселів і на підклад цінних паперів.
Всяких інформацій і друків уділяє канцелярія інституції.

ОДИНОКЕ УКРАЇНСЬКЕ
парцеляційне товариство
„ЗЕМЛЯ“
у ЛЬВОВІ, Ринок ч. 43.
Переводить парцеляції більших посіостей, інтабулює зараз кушців за властателів куплених ними ґрунтів.
Має урядове уповажнення до парцеляції. Приймає гроші на вкладки щадничі.
Дає інформації в справах парцеляційних.

Насіння червоної конюшини вільної від канянки (перстенця)
доставляє і приймає до виміни за чищену на спеціальній машині (т. зв. КУСКУТА сістєма Ребера) до відділювання перстенця
З друкарні Кюллєра і Сина в Перемишлі.